

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 111/2022 van 3 juni 2022

Betreft: Ontwerp van ministerieel besluit *met betrekking tot de opleiding voor professionele gebruikers van biociden van producttype 14 en van producttype 18 (CO-A-2022-107)*

Het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit"), aanwezig: mevrouw Marie-Hélène Descamps en de heren Yves-Alexandre de Montjoye en Bart Preneel;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zakia Khattabi, minister van Klimaat, Leefmilieu, Duurzame Ontwikkeling en Green Deal (hierna "de aanvrager") ontvangen op 04/04/2022;

Gelet op bijkomende inhoudelijke toelichting ontvangen op 16/05/2022;

Brengt op 3 juni 2022 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De aanvrager verzoekt om het advies van de Autoriteit aangaande de artikelen 20 en 23 alsook bijlage II van een ontwerp van ministerieel besluit *met betrekking tot de opleiding voor professionele gebruikers van biociden van producttype 14 en van producttype 18* (hierna "het ontwerp van ministerieel besluit" of "het ontwerp").

2. Het voormelde ontwerp van ministerieel besluit bevat, enerzijds, bepalingen met betrekking tot de erkenning van de centra die belast zijn met de organisatie van de opleidingen tot het verkrijgen en verlengen van de biocidelicenties voor het gebruik van rodenticiden (biociden van producttype 14) en insecticiden (biociden van producttype 18) en stelt, anderzijds, de voorwaarden vast met betrekking tot de opleiding van professionele gebruikers van voormelde biociden.

3. In dit verband voorziet het ontwerp vooreerst een verwerking van de persoonsgegevens van de opleidingsverantwoordelijke, de opleiders en andere personeelsleden van de opleidingscentra in het kader van de aanvraag tot erkenning van laatstgenoemden (artikel 20 ontwerp en bijlage II). Daarnaast wordt een verwerking voorzien van de persoonsgegevens van de deelnemers aan de hierboven vermelde opleidingen door de opleidingscentra alsook een gegevensoverdracht en rapportageplicht betreffende laatstgenoemde gegevens ten aanzien van het bevoegde Directoraat-Generaal van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu (artikel 23 ontwerp).

4. De aanvrager vat de doelstelling van het ontwerp van ministerieel besluit en de hierin voorziene verwerkingen van persoonsgegevens als volgt samen: "*D'une part, les données permettront au service compétent d'attester de la compétence des formateurs impliqués dans la formation des détenteurs d'une licence biocides. D'autre part, le transfert des données de participation aux formations permettront un encodage facilité des points de formation dans les dossiers des candidats. Des données précises d'identité sont nécessaires pour correctement identifier les candidats concernés par le suivi des formations.* »¹

5. De aanvrager vermeldt in zijn adviesaanvraag dat het ontwerp van ministerieel besluit samen dient te worden gelezen met het ontwerp van koninklijk besluit *met betrekking tot de opleiding van professionele gebruikers van biociden*, waarvan het de uitvoering is en waarvoor gelijktijdig een

¹ Vrije vertaling: *Enerzijds zullen de gegevens de bevoegde dienst in staat stellen om de bekwaamheid te bevestigen van de opleiders betrokken bij de opleiding voor biocidelicenties. Anderzijds zal de overdracht van de gegevens betreffende de deelname aan de opleidingen de registratie van de opleidingspunten in de dossiers van de kandidaten vergemakkelijken. Nauwkeurige identificatiegegevens zijn noodzakelijk teneinde de kandidaten betrokken bij de opleidingen, correct te identificeren.*

adviesaanvraag werd ingediend.² De Autoriteit verwijst bijgevolg in onderhavig advies wat betreft bepaalde aspecten naar het advies betreffende voormeld ontwerp van koninklijk besluit en *vice versa*.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

a. Bevoegdheid en legaliteitsbeginsel

6. De verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting³ en/of voor de uitoefening van een opdracht van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan verwerkingsverantwoordelijke is toevertrouwd⁴, moet overeenkomstig artikel 6.3 AVG, gelezen in het licht van overweging 41 van de AVG, worden geregeld door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 Grondwet noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm worden vastgesteld.

7. Artikel 22 Grondwet verbiedt de wetgever om af te zien van de mogelijkheid om zelf te bepalen welke inmengingen het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kunnen beknotten⁵. In deze context is een delegatie aan de uitvoerende macht evenwel "*niet in strijd met het wettigheidsbeginsel voor zover deze delegatie voldoende nauwkeurig is omschreven en louter betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd*"⁶.

8. De verwerkingen van persoonsgegevens waartoe het voor advies voorliggende ontwerp aanleiding geeft, berusten op artikel 6.1.c) AVG, namelijk de naleving van een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust (*i.e.* het Directoraat-generaal Leefmilieu van de Federale

² Bij de Autoriteit gekend onder de referentie CO-A-2022-106 (advies nr. 110/2022).

³ Art. 6.1.c) van de AVG

⁴ Art. 6.1.e) van de AVG.

⁵ Advies nr. 63.202/2 van 26 april 2018 van de Raad van State gegeven over een voorontwerp van wet "*tot oprichting van het informatieveiligheidscomité en tot wijziging van diverse wetten betreffende de uitvoering van Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG, Parl.St. Kamer, 54-3185/001, blz1 21-122.*

Zie in dezelfde zin volgende adviezen van de Raad van State:

- Advies 26.198/2, op 2 februari 1998 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 11 december 1998 "*tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens*", Parl.St. Kamer 1997-98, nr. 49-1566/1, 108;
- Advies 33.487/1/3 van 18 en 20 juni 2002 betreffende een voorontwerp dat geleid heeft tot de wet van 22 augustus 2002 "*houdende maatregelen inzake gezondheidszorg*", Parl.St. Kamer 2002-03, nr. 2125/2, 539;
- Advies 37.765/1/2/3/4, op 4 november 2004 gegeven over een voorontwerp dat geleid heeft tot de programmawet van 27 december 2004, Parl.St. Kamer 2004-05, nr. 1437/2.

⁶ Zie eveneens Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2010 van 18 maart 2010, punt B.16.1 ; Arrest nr. 39/2013 van 14 maart 2013, punt B.8.1 ; Arrest 4482015 van 23 april 2015, punt B.36.2; Arrest nr. 107/2015 van 16 juli 2015, punt B.7; Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017, punt B.6.4 ; Arrest nr. 29/2010 van 15 maart 2018, punt B.13.1, Arrest nr. 86/2018 van 5 juli 2018, punt B.7.2.; Advies van de Raad van State nr. 63.202/2 van 26 april 2018, punt 2.2.

Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu), en hebben geen belangrijke inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen tot gevolg.

9. Wat betreft het voorliggende ontwerp van ministerieel besluit dient erop te worden gewezen dat artikel 9, § 1, 1° en 3° van de wet van 21 december 1998 *betreffende de productnormen ter bevordering van duurzame productie- en consumptiepatronen en ter bescherming van het leefmilieu en de volksgezondheid en de werknemers*⁷ (hierna: "de wet van 1998") bepaalt dat de Koning, in het belang van de volksgezondheid of de werknemers:

- voorwaarden kan stellen inzake productie, verwerking, samenstelling, verpakking, presentatie, conditionering, hoeveelheid, oorsprong, kwaliteit, doeltreffendheid, verwerving, bezit, bewaring, verrichten van proeven en analyses met, en gebruik van (gewasbeschermingsmiddelen en) biociden; en
- de activiteiten van de personen die onder 1° bedoelde handelingen stellen, kan onderwerpen aan een voorafgaande machtiging of erkenning door de minister en de voorwaarden daartoe bepalen, alsook de voorwaarden waaronder de uitgereikte machtigingen of erkenningen kunnen worden opgeschort of ingetrokken.⁸

10. Verder bepaalt artikel 38, §2 en 3 van het koninklijk besluit van 4 april 2019 *betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden*⁹ (hierna: "het KB van 4 april 2019") dat de Koning "bijkomende voorwaarden [kan] opleggen voor een specifiek biocide of voor een specifieke groep van biociden met betrekking tot de opleiding voor de verkopers en gebruikers van biociden ingedeeld in het gesloten circuit. De opleidingen kunnen een vereiste of optionele voorwaarde zijn voor de registratie als geregistreerd verkoper of geregistreerd gebruiker" en "bijkomende voorwaarden [kan] opleggen aan verkopers en gebruikers van biociden ingedeeld in het gesloten circuit met betrekking tot het bewijzen van hun kennis".¹⁰ De Autoriteit merkt op dat zij met betrekking tot voormeld KB van 4 april 2019 het advies nr. 01/2019 van 16 januari 2019 verleende.¹¹

11. Gevraagd naar de specifieke wettelijke bepaling die de Minister de bevoegdheid verleent om de in randnummer 2 genoemde voorwaarden in het ontwerp vast te stellen, verwijst de aanvrager vooreerst naar voormeld artikel 38, §2 en §3 van het KB van 4 april 2019.

⁷ BS 11 februari 1999.

⁸ De Autoriteit onderlijnt.

⁹ BS 23 april 2019.

¹⁰ De Autoriteit onderlijnt.

¹¹ Advies nr. 01/2019 van 16 januari 2019 betreffende het ontwerp van koninklijk besluit betreffende het op de markt aanbieden en het gebruiken van biociden (CO-A-2018-171), <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/advies-nr.-01-2019.pdf>.

12. Ten tweede verwijst de aanvrager naar de artikelen 3 en 7 van het hoger vermeldde ontwerp van koninklijk besluit *met betrekking tot de opleiding van professionele gebruikers van biociden*, dat eveneens en gelijktijdig ter advies voorligt. Artikel 3 van dit ontwerp van KB bepaalt: "*De minister kan bepalen voor welke producttypes biociden, formuleringstypes of werkzame stoffen het bezit van een biocidelicentie verplicht is. De minister kan de voorwaarden vaststellen waaronder een biocidelicentie verplicht is. De minister kan bepalen welke professionele gebruikers verplicht in het bezit moeten zijn van een biocidelicentie voor het gebruik van biociden*". In zijn artikel 7 bepaalt het ontwerp van KB dat "*de minister de voorwaarden [bepaalt] waaruit blijkt dat de gebruiker over voldoende kennis beschikt om een biocidelicentie te verkrijgen*". De Autoriteit neemt hier akte van.

13. De Autoriteit stelt evenwel vast dat het ontwerp van ministerieel besluit een aantal bepalingen bevat die wezenlijke elementen van de betrokken verwerkingen regelen en die, overeenkomstig het legaliteitsbeginsel en de in de wet van 1998 geformuleerde machtiging van de Koning, in het ontwerp van koninklijk besluit dienen te worden opgenomen en dat bijgevolg sprake is van ongeoorloofde subdelegatie wat betreft deze elementen. Zo maakt de wet van 1998 op geen enkel moment melding van de (rol van de) opleidingscentra en bevat deze evenmin een nauwkeurige delegatie aan de Koning tot het vastleggen van de wezenlijke elementen van de verwerkingen door deze laatsten. De Autoriteit verwijst op dit punt naar het advies 110/2022 betreffende voormeld koninklijk besluit en wijst erop dat het onderstaande advies betreffende de in de artikelen 20 en 23 (+ bijlage II) van het ontwerp voorziene verwerkingen van persoonsgegevens wordt verleend **onder voorbehoud van de opmerkingen met betrekking tot het legaliteitsbeginsel en het verbod op subdelegatie** vervat in hogervermeld advies.

14. Ook voor wat betreft de opmerkingen van de Autoriteit inzake de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke en de bewaartermijnen, wordt verwezen naar advies 110/2022.

b. De erkenning van de centra die belast zijn met de organisatie van de opleidingen tot het verkrijgen en verlengen van de biocidelicenties "PT14" en "PT18" (art. 20 en bijlage II ontwerp)

15. Onder Hoofdstuk VII van het ontwerp wordt bepaald dat de centra die belast zijn met de organisatie van de initiële en voortgezette opleidingen alsook examens tot het verkrijgen en verlengen van de biocidelicentie "PT14" en "PT18" voorafgaandelijk door de 'bevoegde dienst' - *i.e.* het Directoraat-generaal Leefmilieu van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu - dienen te worden erkend.

16. Artikel 20, §1 van het ontwerp bepaalt dat de opleidingscentra die dergelijke erkenning wensen te verkrijgen, een aanvraag tot voormelde dienst dienen te richten bevattende de informatie opgenomen in het aanvraagformulier gevoegd als bijlage II bij het ontwerp.

17. Overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 20, §3 en §5 van het ontwerp dienen in het kader van de aanvraag tot erkenning door het opleidingscentrum de volgende **persoonsgegevens** te worden overgemaakt aan de bevoegde dienst:

- de naam van de opleidingsverantwoordelijke van het opleidingscentrum; en
- de lijst van de opleiders alsook hun *curricula vitae*.

18. Wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens aangaande de opleidingsverantwoordelijke, vermeldt noch de wet van 1998, noch het ter advies voorliggend ontwerp van koninklijk besluit, noch het ontwerp van ministerieel besluit de precieze **doeleinde** van de onderhavige verwerking. De Autoriteit wijst er in dit verband op dat het doel van *elke* verwerking van persoonsgegevens, ongeacht de ernst van de inmenging in de rechten en vrijheden van de betrokkenen, dient te worden beschouwd als een essentieel element van de verwerking in de zin van artikel 6.3 AVG en dat deze bijgevolg uitdrukkelijk dient te worden vermeld in een formele wettelijke norm. Tevens wordt evenmin onder Hoofdstuk I van het ontwerp gedefinieerd wat wordt bedoeld met 'opleidingsverantwoordelijke'. Het lijkt aangewezen zulks eveneens nader te verduidelijken.

19. Wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens van de opleiders, blijkt uit artikel 20, §5 dat de verwerking van de lijst en de *curricula vitae* van deze opleiders van de opleidingscentra tot doel heeft de bevoegde dienst in staat te stellen om te verifiëren of de opleiders beschikken over de nodige kennis om de in de artikelen 8, §1 en 13, §1 van het ontwerp opgelijste opleidingsonderdelen te onderwijzen. De Autoriteit stelt vast dat het inderdaad relevant en noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de opleiders van de opleidingscentra die de betrokken materies wensen te onderwijzen, beschikken over de nodige competenties en dat zulks wordt geverifieerd. In deze zin kan de door de aanvrager aangegeven doeleinde als zijnde gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG worden beschouwd. Bovendien lijken de verzamelde en verwerkte persoonsgegevens aangaande de opleiders toereikend, ter zake dienend en beperkt te zijn tot wat noodzakelijk is voor het beoogde doel en kan deze voorziene verwerking bijgevolg worden beschouwd als zijnde in overeenstemming met het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG.¹²

20. Verder stelt de Autoriteit vast dat het formulier als bijlage II gevoegd bij het ontwerp *meer* persoonsgegevens beoogt te verzamelen dan deze opgesomd in de desbetreffende bepalingen van het ontwerp (art. 20, §§1 en 5). Meer bepaald worden via het formulier, bovenop de

¹² Zoals gesteld *supra*, weliswaar onder voorbehoud van de opmerkingen van de Autoriteit in advies 110/2022 betreffende het legaliteitsbeginsel en het verbod van subdelegatie.

persoonsgegevens vermeld in voormelde bepalingen, eveneens de volgende gegevens opgevraagd (cf. bijlage II, p. 2):

- de persoonsgegevens (naam, functie, telefoonnummer en e-mailadres) van de *"contactpersoon voor de behandeling van het dossier"*;
- het telefoonnummer en e-mailadres van de opleidingsverantwoordelijke; en
- de persoonsgegevens (naam, voornaam, geboortedatum en rijksregisternummer) van het *"personeel dat instaat voor de registratie en verzending van deelname aan of slagen voor de opleidingen en het examen"*.

21. Wat de verzameling en verwerking van de hierboven opgesomde persoonsgegevens betreft, wijst de Autoriteit er ten eerste op dat geen van de hierboven vermelde verwerkte *categorieën van persoonsgegevens* in de wet van 1998 of het eveneens ter advies voorliggend ontwerp van koninklijk besluit worden vermeld, hetgeen nochtans vereist is.¹³ In dit verband dient er in het bijzonder op te worden gewezen dat één van de verzamelde categorieën van persoonsgegevens het rijksregisternummer van bepaalde personeelsleden betreft, hetwelk een bijzondere bescherming geniet en waarvan de verwerking onderworpen is aan de voorwaarden van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen*. Dit nummer kan enkel worden verwerkt indien zulks wordt voorzien door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie dan wel mits een machtiging van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken (cf. ook *infra*).

22. Ten tweede rijst de vraag welke de doeleinde is van de verzameling en verwerking van bepaalde van deze gegevens en of deze gerechtvaardigd is in de zin van artikel 5.1.b) AVG. Dit geldt in het bijzonder voor de geboortedatum alsook het rijksregisternummer van het *"personeel dat instaat voor de registratie en verzending van deelname aan of slagen voor de opleidingen en het examen"*. Dit wordt evenmin verduidelijkt in het ontwerp. Deze verwerking lijkt *prima facie* disproportioneel en onverenigbaar met het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG.

23. Indien alle persoonsgegevens verzameld via het formulier aangehecht als bijlage II bij het ontwerp door de aanvrager alsnog noodzakelijk worden geacht voor het vervullen van de beoogde doeleinden, dienen de wezenlijke elementen van deze verwerkingen te worden opgenomen in een formele wettelijke norm en dient deze verwerking tevens uitdrukkelijk te worden vermeld in het ontwerp.

¹³ Cf. advies 110/2022 betreffende het gelijktijdig ter advies voorliggend koninklijk besluit.

c. Verwerking van persoonsgegevens van de kandidaten en gegevensoverdracht en rapporteringsplicht van de opleidingscentra betreffende voormelde gegevens (art. 23 ontwerp)

- i. Wijze van verzameling van de persoonsgegevens van de kandidaten en doorgifte aan de bevoegde dienst (art. 23, §1)*

24. Artikel 23, §1 van het ontwerp bepaalt: "*Het opleidingscentrum bezorgt aan de bevoegde dienst in het door hem vereiste formaat de gegevens met betrekking tot het slagen voor de initiële opleiding binnen de twee weken die volgen op de opleiding of het examen. Die gegevens worden vermeld in artikel 6 van het koninklijk besluit van XXX*". Artikel 23, §2 bevat een gelijklopende bepaling betreffende de gegevens aangaande de voortgezette opleidingen.

25. Aldus voorziet het ontwerp - nadat de kandidaten de (initiële of voortgezette) opleiding en het examen hebben doorlopen - in een systeem van automatische doorgifte van hun gegevens naar de bevoegde dienst en, met andere woorden, een *indirecte* verzameling van de persoonsgegevens van de (geslaagde) kandidaten door de bevoegde dienst via de opleidingscentra met oog op het afleveren van de biocidelicentie. Zulks wordt eveneens bevestigd door de artikelen 8, §3 en 13, §3 van het ontwerp, die bepalen dat het opleidingscentrum rechtstreeks de desbetreffende licentie aanvraagt bij de bevoegde dienst voor wat betreft de geslaagde kandidaten. De Autoriteit neemt hier akte van.

26. Voormeld artikel 23 van het ontwerp dient op dit punt evenwel samen te worden gelezen met artikel 6, §1 van het ontwerp van koninklijk besluit, dat op zijn beurt lijkt te voorzien in een *rechtstreekse* verzameling van de hierboven vermelde persoonsgegevens bij de betrokkenen op het moment van het indienen van de aanvraag tot het verkrijgen van een biocidelicentie. Voormeld koninklijk besluit bevat daarentegen geen verwijzing naar de gegevensflux van de opleidingscentra naar de bevoegde dienst en bepaalt bijgevolg evenmin de essentiële elementen van deze verwerking. De Autoriteit verwijst op dit punt eveneens naar het advies nr. 110/2022 en wijst erop dat het aangewezen is beide voormelde bepalingen beter op elkaar af te stemmen, teneinde te verduidelijken op welk moment en door wie de gegevens van de kandidaat-licentiehouders worden verzameld.

27. De Autoriteit wijst er verder op dat de betrokkenen overeenkomstig artikel 13 AVG op het moment van de verkrijging van de persoonsgegevens door de opleidingscentra dienen te worden geïnformeerd in verband met deze doorgifte van hun persoonsgegevens evenals met betrekking tot de overige elementen vervat in artikel 13 AVG.

28. De Autoriteit merkt op dat een formulier een goed communicatiemiddel is in dit verband, dat de administratie kan gebruiken om betrokkenen alle informatie te verstrekken die zij overeenkomstig artikel 13 van de AVG dient te verstrekken. Daarin moeten de volgende vermeldingen voorkomen: de naam en het adres van de verwerkingsverantwoordelijke, de contactgegevens van de functionaris voor gegevensbescherming, de doeleinden van de gegevensverzameling en de rechtsgrondslag van de verwerking waarvoor de gegevens zijn bestemd, de ontvangers of categorieën ontvangers van de gegevens, het bestaan van de verschillende rechten die door de AVG aan de betrokkenen zijn toegekend (met inbegrip van het recht op toegang en rectificatie), het al dan niet verplichte karakter van de mededeling van gegevens en de gevolgen van het niet verstrekken van gegevens, de bewaartermijn van de verzamelde persoonsgegevens of de criteria aan de hand waarvan deze worden bepaald, het recht om een klacht in te dienen bij de GBA en, indien van toepassing, het bestaan van geautomatiseerde besluitvorming (met inbegrip van profilering, zoals bedoeld in artikel 22 van de AVG) en informatie over de achterliggende logica ervan en het belang en de verwachte gevolgen van een dergelijke geautomatiseerde besluitvorming voor de betrokkenen.

ii. Verwerkte (categorieën van) persoonsgegevens (art. 23, §2)

29. Overeenkomstig artikel 23, §2, *in fine* van het ontwerp deelt het opleidingscentrum de volgende **persoonsgegevens** van de (geslaagde) kandidaten mee aan de bevoegde dienst:

- naam en voornaam; en
- geboortedatum OF rijksregisternummer OF licentienummer van de deelnemer aan de opleiding.

30. Artikel 23, §2, eerste zin bepaalt dat de **doeleinde** van de verwerking van de hierboven vermelde gegevens erin bestaat de kandidaten te identificeren. In zijn adviesaanvraag preciseert de aanvrager met betrekking tot het doel van de doorgifte van bovenvermelde gegevens door de opleidingscentra aan de bevoegde dienst: *“(…) le transfert des données de participation aux formations permettront l’encodage facilité des points de formation dans les dossiers des candidats. Des données précises d’identité sont nécessaires pour correctement identifier les candidats concernés par le suivi des formations »*. Deze doelstelling kan als gerechtvaardigd worden beschouwd.

31. Wat betreft de verwerking van de persoonsgegevens van de kandidaten door de opleidingscentra met oog op hun identificatie, wijst de Autoriteit erop dat zij het belang onderschrijft van correcte identificatie en het daarbij verwerken van gegevens die voldoen aan de vereisten van kwaliteit en juistheid. Er dient evenwel op te worden gewezen dat de verzamelde en verwerkte persoonsgegevens steeds dienen te voldoen aan de vereisten van artikel 5.1.c) AVG en dat deze

bijgevolg "toereikend, ter zake dienend en beperkt dienen te zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt" (beginsel van minimale gegevensverwerking).

32. De naam, voornaam en geboortedatum van de betrokkenen lijken *in casu* ter zake dienende en noodzakelijke gegevens om de personen die de opleiding hebben gevolgd en/of het examen hebben afgelegd, eenduidig en ondubbelzinnig te identificeren.

33. Wat betreft de verwerking van het rijksregisternummer dient er op te worden gewezen dat dit in België strikt geregeld wordt door artikel 8 van de Rijksregisterwet. Het gebruik van het rijksregisternummer is niet toegelaten tenzij mits een voorafgaandelijke machtiging van de minister van Binnenlandse Zaken of indien dit uitdrukkelijk is voorzien door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie.¹⁴

34. De Autoriteit herinnert er aan dat unieke identificatienummers tevens een bijzondere bescherming genieten onder de AVG. Artikel 87 AVG voorziet meer bepaald dat de lidstaten die een nationaal identificatienummer vaststellen, er moeten over waken dat dit alleen wordt gebruikt met passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Zo vestigde de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de rechtsvoorganger van de Autoriteit, reeds eerder¹⁵ de aandacht op in acht name van volgende waarborgen ter zake:

- het gebruik van een algemeen identificatienummer moet worden beperkt tot de gevallen waarin dit strikt noodzakelijk is aangezien dit gebruik risico's impliceert inzake koppeling van bestanden;
- de doeleinden moeten duidelijk en expliciet worden gepreciseerd zodat men de beoogde soorten verwerkingen kan vermoeden/voorzien;
- de bewaartermijn en de eventuele mededelingen aan derden moeten eveneens worden omkaderd;
- technische en organisatorische maatregelen moeten het beveiligd gebruik passend omkaderen; en
- de niet-naleving van de bepalingen die het gebruik omkaderen moeten worden gesanctioneerd aan de hand van effectieve, proportionele en ontradende sancties.

¹⁴ Artikel 8, §1 Rijksregisterwet stelt meer bepaald in dit verband: "§ 1. De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, wordt door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken toegekend aan de overheden, instellingen en personen, bedoeld in artikel 5, § 1, wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van algemeen belang. (...) Er is geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie."

¹⁵ Zie advies nr. 19/2018 van 29 februari 2018 betreffende een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen "Binnenlandse Zaken".

35. Gevraagd naar de reden waarom de verwerking van het rijksregisternummer *in casu* noodzakelijk is, stelt de aanvrager: « *L'identification du candidat pour les formations continues se ferait en priorité grâce au numéro de registre national. Ce numéro de registre national servira également de moyen d'identification (eid ou Itsme) sur l'application web de gestion de la licence biocides. Cependant, l'alternative de donner son numéro de licence doit rester possible pour les formations continues, notamment dans le cas de détenteurs d'une licence qui n'ont pas de numéro de registre national. Le numéro de registre national permet l'identification certaine d'un candidat et empêche l'usurpation d'identité. L'accès à l'application web précitée se fera d'ailleurs grâce à un lecteur de carte d'identité ou l'application Itsme. (...) ».*

36. De Autoriteit wijst erop dat een onderscheid dient te worden gemaakt tussen, enerzijds, de verwerking van het rijksregisternummer door de opleidingscentra met oog op de eenduidige en ondubbelzinnige identificatie van de betrokkene door deze laatsten (art. 5, §1 *°* 8, §1 Rijksregisterwet) en, anderzijds, het gebruik van dit nummer met oog op identificatie en authenticatie in het kader van het gebruik van een informaticatoepassing (art. 8, §3 Rijksregisterwet), waarvoor geen machtiging vereist is.

37. Wat betreft de verwerking van het rijksregisternummer door de opleidingscentra dient er echter vooreerst op te worden gewezen dat hiertoe niet kan worden volstaan met een machtiging via het voorliggende ontwerp van *ministerieel* besluit. Zoals hierboven reeds aangehaald, vereist artikel 8, §1 Rijksregisterwet dat zulks door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie gebeurt. Dit dient bijgevolg te worden voorzien in de wet van 1998 dan wel, op basis van de nauwkeurige delegatie aan de Koning, minstens in het desbetreffende koninklijk besluit. De Autoriteit stelt echter vast dat *in casu* geen voldoende nauwkeurige delegatie voorhanden lijkt te zijn in de wet teneinde de verwerking van het rijksregisternummer door de opleidingscentra in een uitvoerend besluit te voorzien. De wet van 1998 maakt immers - zoals eerder vermeld - geen melding van de opleidingscentra en de verwerkingen van persoonsgegevens door deze laatsten. Bijgevolg dient deze verwerking van het rijksregisternummer ofwel alsnog in de wet te worden voorzien, ofwel dient overeenkomstig artikel 8, §1 Rijksregisterwet een verzoek te worden ingediend bij de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken met oog op het bekomen van een machtiging.

38. Ten tweede dient erop te worden gewezen dat artikel 23, §2 van het ontwerp in zijn huidige formulering onduidelijk is en niet voorzienbaar betreffende welke persoonsgegevens in welke gevallen zullen worden verzameld en verwerkt door de opleidingscentra en overgemaakt aan de bevoegde dienst ("*geboortedatum OF rijksregisternummer OF licentienummer van de deelnemer aan de opleiding*"). Indien de geboortedatum en het rijksregisternummer systematisch zullen worden verwerkt, dient de eerste "*of*" te worden vervangen door "*en*". De Autoriteit stelt zich evenwel vragen

bij de noodzakelijkheid van de verwerking van het rijksregisternummer *in casu*, temeer daar uit de bijkomende toelichting van de aanvrager blijkt dat enkel het licentienummer als identificatiemiddel zal worden gehanteerd in het geval waarin de kandidaat (aan een voortgezette opleiding) niet over een Belgisch rijksregisternummer beschikt.

39. Ten derde, wat betreft de applicatie waarvan sprake in de bijkomende toelichting van de aanvrager (*"Ce numéro de registre national servira également de moyen d'identification (eid ou itsme) sur l'application web de gestion de la licence biocides"*), wijst de Autoriteit erop dat noch in het voorliggende ontwerp van ministerieel besluit noch in het ontwerp van koninklijk besluit melding wordt gemaakt van de verwerking van persoonsgegevens via dergelijke applicatie. Indien een (bijkomende) verwerking van persoonsgegevens wordt beoogd door middel van een applicatie, dienen de wezenlijke elementen van deze verwerking overeenkomstig het legaliteitsbeginsel (art. 6.3 AVG *j*° 22 Grondwet) te worden opgenomen in een formele wettelijke norm.

iii. Identificatie van de kandidaten door middel van (het uitlezen van) de elektronische identiteitskaart (art. 23, §3)

40. Artikel 23, §3, eerste lid van het ontwerp stelt: *"Het opleidingscentrum kan zich van de identiteit van de kandidaten en deelnemers vergewissen aan de hand van een identiteitsbewijs"*. Artikel 23, §3, tweede lid van het ontwerp vervolgt: *"Het gebruik van een identiteitskaartlezer kan ook helpen om de vereiste gegevens te verzamelen voor de identificatie van de deelnemers om ze aan de bevoegde dienst te kunnen bezorgen"*.

41. Artikel 23, §2, eerste zin stelt dat het **doel** van de verwerking van de hierboven vermelde gegevens erin bestaat de kandidaten te identificeren. In zijn adviesaanvraag preciseert de aanvrager met betrekking tot het doel van de doorgifte van bovenvermelde gegevens door de opleidingscentra aan de bevoegde dienst: *"(...) le transfert des données de participation aux formations permettront l'encodage facilité des points de formation dans les dossiers des candidats. Des données précises d'identité sont nécessaires pour correctement identifier les candidats concernés par le suivi des formations »*.

42. De Autoriteit stelt vast dat voormelde doeleinde als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd kan worden beschouwd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

43. De Autoriteit wijst er evenwel vooreerst op dat in bovenvermelde bepaling “kan” lijkt te moeten worden begrepen als “moet” en dat het bijgevolg aangewezen is deze zin als volgt te herformuleren: “*Het opleidingscentrum vergewist zich van de identiteit van de kandidaten en deelnemers (...)*”. De opleidingscentra dienen de personen die zich aanbieden voor het volgen van een (initiële of voortgezette) opleiding en/of een examen immers eenduidig en ondubbelzinnig te identificeren.

44. Ten tweede merkt de Autoriteit op dat de aanvrager in het eerste lid van artikel 23, §3 gewag maakt van een identiteits*bewijs*, daar waar in het tweede lid sprake is van het uitlezen van de identiteits*kaart*. In dit verband dient erop te worden gewezen dat teneinde het voorleggen van de identiteitskaart van de betrokkenen te kunnen eisen, private actoren - zoals *in casu* de opleidingscentra - overeenkomstig artikel 6, §4 van de wet van 19 juli 1991 *betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten* dienen te beschikken over een wettelijke bepaling die zulks bepaalt en die deze hiertoe uitdrukkelijk machtigt. Bij gebreke hieraan, is dit immers enkel mogelijk op basis van de vrije, specifieke en geïnformeerde toestemming van de houder van de kaart en kan deze laatste, overeenkomstig artikel 6, §4, *in fine* van de wet van 19 juli 1991, dit steeds weigeren. Er dient in dit verband op te worden gewezen dat “vrij” impliceert dat de betrokkene een werkelijke keuze en controle heeft. Als algemene regel schrijft de AVG voor dat als een betrokkene geen werkelijke keuze heeft, zich gedwongen voelt om toestemming te geven of het voor hem negatieve gevolgen zal hebben als hij niet toestemt, de toestemming niet geldig is. Indien toestemming is opgenomen als een niet-onderhandelbaar onderdeel van de voorwaarden, wordt deze verondersteld niet vrijelijk te zijn verleend. Bijgevolg wordt toestemming niet geacht vrijelijk te zijn verleend, indien de betrokkene zijn toestemming niet zonder nadelige gevolgen kan weigeren of intrekken.¹⁶ Overeenkomstig overweging 43 AVG kan de toestemming bovendien geen geldige rechtsgrond vormen voor de verwerking in het geval waarin er sprake is van een duidelijke wanverhouding tussen de betrokkene en de verwerkingsverantwoordelijke. Op basis van voorgaande is de toestemming ook *in casu* geen geschikte rechtsgrond voor het vragen van de voorlegging van de identiteitskaart.

45. Concluderend wijst de Autoriteit er met betrekking tot artikel 23, §3, eerste lid op dat deze bepaling in zijn huidige formulering niet voldoet aan voormelde vereiste van artikel 6, §4 van de wet van 19 juli 1991 en de opleidingscentra niet toelaat de identiteitskaart van de kandidaten te eisen. Deze bepaling dient desgevallend bijgevolg te worden geherformuleerd (uitdrukkelijke vermelding “identiteits*kaart*”).

¹⁶ Europees Comité voor Gegevensbescherming, *Richtsnoeren 05/2020 inzake toestemming overeenkomstig Verordening 2016/679*, p. 8, randnr. 13.

46. Gevraagd naar de doeleinde van de verwerking van de persoonsgegevens van de kandidaten via het uitlezen van de elektronische identiteitskaart door middel van een kaartlezer, stelt de aanvrager: *"Il s'agirait de la lecture de la carte d'identité lorsque le candidat se présente au centre de formation. Il permettrait l'encodage rapide des participants à la formation et permet d'éviter les erreurs de transcription manuelle. (...). L'encodage manuel restera toujours autorisé."* Voormelde doeleinde kan als gerechtvaardigd worden beschouwd.

47. De Autoriteit wijst er evenwel op dat krachtens artikel 6, §4 van de wet van 19 juli 1991 *"de gegevens die op de elektronische identiteitskaart staan, zowel de gegevens die zichtbaar zijn met het blote oog als die welke gelezen kunnen worden met een kaartlezer, met uitzondering van de foto van de houder, van het Rijksregisternummer en van het digitale beeld van de vingerafdrukken, kunnen gelezen en/of opgenomen worden, in overeenstemming met de wettelijke en reglementaire bepalingen inzake de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van de persoonsgegevens. Het Rijksregisternummer en de foto van de houder mogen enkel gebruikt worden indien hiertoe gemachtigd is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie"*.¹⁷

48. Overeenkomstig voormelde bepaling alsook het beginsel van minimale gegevensverwerking vervat in artikel 5.1.c) AVG, mag enkel worden overgegaan tot elektronische verzameling en verwerking van die persoonsgegevens op de microchip van de elektronische identiteitskaart die toereikend zijn, ter zake dienen en beperkt tot wat noodzakelijk is voor het bereiken van de doeleinde (*i.e.* de gegevens opgesomd in artikel 23, §2, *in fine* van het ontwerp). De foto van de kaarthouder alsook, desgevallend, het digitale beeld van de vingerafdrukken zullen *in casu* in geen geval mogen worden verwerkt, bij gebrek aan een uitdrukkelijke wettelijke machtiging hiertoe.

49. Bij het uitlezen van de elektronische identiteitskaart, dient naast het beginsel van minimale gegevensverwerking eveneens het beginsel van gegevensbescherming door ontwerp en door standaardinstellingen - vervat in de artikel 25 AVG - in acht te worden genomen. Daartoe dient de gehanteerde computerapplicatie aldus te worden ingesteld dat enkel de gegevens worden gefilterd die ter zake dienend, noodzakelijk en toereikend zijn voor het nagestreefde doel.¹⁸

¹⁷ De Autoriteit onderlijnt.

¹⁸ <https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/thema-s/eid/uitlezen>.

OM DEZE REDENEN

de Autoriteit,

is van oordeel dat volgende aanpassingen zich opdringen in het ontwerp van ministerieel besluit:

- het overhevelen of opnemen van de wezenlijke elementen van de voorziene verwerkingen van persoonsgegevens van het ontwerp van ministerieel besluit naar het ontwerp van koninklijk besluit dat gelijktijdig ter advies werd voorgelegd (CO-A-2022-106; cf. randnummers 13 en 14 alsook advies nr. 110/2022 d.d. 03/06/2022);
- het verduidelijken van de doeleinden betreffende de verwerking van de persoonsgegevens van de opleidingsverantwoordelijke alsook van de overige personeelsleden van de opleidingscentra voorzien in artikel 20 alsook bijlage II van het ontwerp, in het bijzonder wat betreft de verwerking van het rijksregisternummer in dit verband (cf. randnrs. 17-23);
- het verduidelijken van de wijze(n) van verzameling van de persoonsgegevens van de kandidaten en het in dit verband op elkaar afstemmen van artikel 23 van het onderhavige ontwerp en artikel 6 van het eveneens voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit (randnrs. 26-27);
- het verduidelijken van artikel 23, §2 van het ontwerp overeenkomstig de in randnummer 37 geformuleerde opmerkingen; en
- het verduidelijken van artikel 23, §3 van het ontwerp overeenkomstig de in randnummers 42 en 43 geformuleerde opmerkingen.

Voor het Kenniscentrum,

(get.) Jean-Michel Serna - Verantwoordelijke a.i. van het Kenniscentrum